

Ing. Jiří Kunert: Komunity krajanů

S inženýrem Kunertem jsme si dohodli rozhovor do České besedy ještě vloni, když přišel na bratislavském velvyslanectví k volební urně. Slovo dodržel, i když mezi tím uplynulo v Dunaji hodně vody a z funkce generálního ředitele slovenské UniBanky se mezitím znovu vrátil do pražské Živnostenské banky (obě dnes patří do mezinárodní finanční skupiny UniCredito Italiano Group).

Pane inženýre, tradičně začínáme otázkou, odkud pocházíte a jaký byl váš vztah ke Slovensku, než vás osud sem zavedl?

Já jsem jak se říká "křtěnej Vltavou", narodil jsem se v Praze, kde jsem vystudoval a začal i pracovat, takže jsem Pražák od kořene. Ale zajímavé je, že jsem měl vždycky spoustu přátel ze Slovenska, i můj nejlepší kamarád byl původem Slovák, na vojně jsem získal velmi dobrého kamaráda ze Slovenska, za kterým jsem často jezdil. I moji rodiče měli ke Slovensku vřelý vztah a jezdili jsme sem na všechny dovolené, co si pamatuji do těch 18-20 let. To vše ovlivnilo i můj vždy velmi dobrý vztah ke Slovensku. Ani rozdělení jsem nenesl lehce, ale nakonec to беру tak, že už se to stalo. Bylo to pro mne zklamání i z toho důvodu, že jsem ekonom a trh se oběma zemím zmenšil. Nakonec i můj osud se vyvinul tak, že moje žena je Slovenka z Bratislavy, takže teď jsem tady prožil velice krásné dva roky, strašně jsem si tady zvykl a říkám zcela upřímně, že kdyby zaměstnavatel nerozhodl, že mne teď potřebuje v Praze, tak bych asi rád zůstal. Původně jsem plánoval, že tady budu déle, ale takový je už život, zaměstnání si nevybírá a flexibilita musí být, takže se vracím do Prahy a manželka mne bude následovat.

Obyčejný člověk nemá každý den příležitost setkat se s bankérem, proto dovolte otázku, jak vnímáte finanční vztahy? Souhlasíte s názorem, že přece jenom se obě republiky od sebe stále více vzdalují?

Když to zhodnotím velmi lapidárně, vztahy jsou dobré a neříkám bych, že mezi bankami a vůbec mezi lidmi ve finančním sektoru jsou nějaké problémy. Ale je pravda, že se země oddělují a každá si vytváří svůj systém i co se týče bankovníctví. Přestože spousta věcí je dnes mezinárodní standard, který platí v celé Evropě, samozřejmě v každé zemi jsou zákony a jistá politická vůle, které ovlivňují aplikaci těchto standardů. Velmi dobře však spolupracují bankovní asociace obou zemí a je tu také výměna názorů a zkušeností, i když postupem času to už není tak časté jako předtím. Ale stále

si dobře rozumíme, zeptáme se, jak to či ono řešíme, tedy oni to řeší, no vidíte, už ani nerozlišuji, jestli mám říkat my nebo oni. Víte, my Češi a Slováci máme vlastnost, že stále chceme říct světu něco fantastického, obrovskou ideu, ale mám pocit, že nejlepší naše idea je, že jsme úplně normální země s normálními vztahy a normálními institucemi.

V poslední době se setkávám s názorem, že banka se stává spíše luxusní službou pro majetné a běžného občana ve skutečnosti více stojí než by mu dávala. Slyšel jsem dokonce různé propočty, kolik musí člověk mít minimálně na účtu, aby se mu oplatilo nechávat peníze v bance...

Nedomnívám se, že banka by se měla stát jen luxusní službou, určitě bude vždy pro každého občana. Váš pohled je ovlivněn tím, že před rokem 89 tady prakticky skutečně bankovní služby nefungovaly. To vše se změnilo a každá banka jako podnikatelský subjekt pracuje na základě nějakých služeb, výdajů a zisků. Samozřejmě služby něco stojí, i když ceny u nás jsou určitě nižší než jinde v Evropě. Pokud jsou nízké úrokové sazby, je to výhodné pro podnikání a méně pro vkladatele, ale tím bych poradil zase jiné bankovní produkty jako je investování do fondů, kde je úrok vyšší. Banka má o to složitější postavení, že pracuje s cizími penězi, takže její činnost musí být o to opatrnější a zodpovědnější. A mimořádně důležitý je lidský faktor, protože zaměstnanci, akcionáři, klienti i regulátor - to všechno jsou konkrétní lidé a tento mix se musí dobře namíchat, aby to fungovalo.

Cena služeb u nás a jinde v Evropě je jedna věc, druhá je koupěschopnost a příjmy obyvatelstva. Myslím, že jinak vnímá tento problém důchodce, který počítá každou korunku ze svého jediného bidného příjmu, z něhož asi moc neinvestuje...

I banky postupně přicházejí s programy pro různé skupiny lidí. Například vám sice dá o něco menší úrok, ale už vám neúčtuje žádné poplatky. To znamená, že klient si může spočítat, když má hodně bankovních operací, určitě se mu oplatí raději o něco menší úrok, ale žádné poplatky, a naopak. Spíše jde o správnou informovanost, co všechno může banka poskytnout. Samozřejmě, máte pravdu v tom, že příjmy u nás jsou na jisté úrovni a tomu odpovídají i ceny, na druhé straně i banka nakupuje většinu výpočetní techniky a technologii v zahraničí za ceny, za které je výrobce prodává po celé Evropě. Takže v tom je jistý nepoměr, se kterým ještě nějaký čas budeme bojovat. I já varuju podnikatele, že nemůžou bránit tomu, aby příjmy nerostly. A to znamená, že porostou i důchody i ceny. Když někdo šíří strach z Evropské unie, jak nám porostou ceny, říkám, podívejte se na Portugalsko - při vstupu mělo ceny na úrovni pod 50 procent průměru EÚ a teď po několika letech se teprve dostalo na nějakých 65 procent. Takže určitě ani u nás to s cenami nepůjde tak rychle, jak někteří předpovídají.

nejsou ideálem pro budoucí Evropu

Hovořil jste o informovanosti, ale zapomněli jsme na důvěru, která byla silně otřesena. Tím spíše u institucí, které se už v názvu opíraly o to, co mnozí považovali za nejjistější jistotu - o půdu. Agro a Ekoagrobanka v Čechách už nejsou, na Slovensku se sice Poľnobanka zachránila prodejem, ale ti, co předtím vložili do jejich akcií, přišli o většinu jejich hodnoty...

Důvěra je u banky asi největší problém. U nás to vzniklo obrovskou změnou na přelomu 90. let, kdy chyběly zkušenosti a málokdo si připoouštěl rizika, jež tu předtím nikdy nebyla, jelikož jsme byli zvyknuti na to, že v konečném důsledku všechno musí nějak vyřešit stát. Tehdy z nějakých 15 000 lidí v bankovním v průběhu pár měsíců vzrostl jejich počet na 50 tisíc, ale všem chyběly zkušenosti z tržního prostředí, neměli se je to kde a kdy naučit. I dnes po 13 letech musíme říci, že z hlediska historie bankovního je toto období jako kapka v moři. Druhá věc je, že k bankám mnozí přistupovali tak, že by měly sloužit především jim, bankovní dohled se teprve rodil...

Mám pocit, že negativní úlohu sehrává i politika tvrzením, že stát je neschopný a trh si vše vyřeší sám. Přitom dnes tu máme už tolik nových státních regulačních úřadů v sektoru financí, energetiky, telekomunikací a tak dále, jako nikdy předtím...

Zahraněční investoři přinesli do bank nejen know-how a technologie, ale i etiku, která tady nebyla a vůbec přísnější přístup k byznysu. Ta regulace dnes už vlastně přichází dost opožděně a spíše by se měla trochu změkčit, zatímco předtím měla být mnohem tvrdší. Je to i otázka privatizace. Když se dnes podíváte na nejbohatší skupinu lidí, většinou jsou za nimi různé privatizační fondy. A nikdo nemohl zbohatnout jen z řízení těchto fondů, to znamená, že je nějakým způsobem vytunelovali. Ale nebyly na to zákony, takže dnes i kdybyste je postavil před soud, tak stejně budou osvobozeni. A ze své pozice říkám, že dnes už nemá smysl se pořád dívat do zadu, jak se peníze, bohužel, tenkrát přerozdělovaly, ale na to, jak ty podniky fungují dnes. Nemám sílu na to, abych studoval, kdo a jak se dostal k majetku, ale musím mít sílu zodpovědně prohlédnout, jak se o ty podniky stará.

Nejsem si jist, zda v tomto bude s vámi každý souhlasit, ale znovu bych se vrátil k otázce důvěry ze strany obyčejného člověka. Kde má vzít jistotu, že ten, kdo nakradl předtím, to nezopakuje znovu právě v mé bance?

Teď už je tu přece jen záruka v zahraničním investování. Nakonec i v případě Poľnobanky, jak jste se zmínil, ten přece ztratil nejvíce, když se muselo přistoupit ke snížení hodnoty akcií, ale přesto zdejšímu trhu jako dlouhodobý investor věřil, že se mu to postupem času podaří znovu vrátit. Pokud vím, akcie tehdy padly z tisícovky na pětinu a dnes se už prodávají za 250, takže to jde nahoru. A musím potvrdit, že kdyby sem italský akcionář nedával peníze a nesnažil se vyčistit staré problémy, tak by tato banka padla a akcionáři by přišli úplně všechno. Čili to vidím tak, že dnes už je tu nejen lepší bankovní dohled, ale i jiní akcionáři, a ty špatné zkušenosti by se už neměly opakovat.

Hovoříme o zahraničních investorech, ale osobně s nimi nemám dobré zkušenosti. Moje banka kdysi měla smlouvu s jistou českou bankou a výběr z bankomatu v Čechách mi účtovala jako ze svého bankomatu za nejvyšší poplatek. Dnes obě patří pod rakouskou společnost, ale žádný údajně synergický efekt se neprojevil, naopak z jejich bankomatů v Čechách i v Rakousku platím stejně vysoké poplatky jako z jakéhokoliv jiného v cizině. Spíše začínám cítit, že i pro tuto banku jsou důležitější velcí korporátní klienti, přestože donedávna to byla největší banka právě díky vkladům od jednotlivců. I vy teď "pendlujete" mezi českou a slovenskou bankou, jež ve skutečnosti patří pod stejnou mezinárodní značku...

Hovoříte o specifickém problému, který souvisí s minimálními poplatky za používání bankovních karet, protože je tady před nějakými 10-15 lety pomalu nikdo neznal. Aby se je lidé naučili používat, byly poplatky minimální, přestože i tam jsou nějaké náklady. Při platbě v obchodě nejsou poplatky žádné, protože tam náklady snáší obchodník, ale v případě bankomatů náklady na provoz a ochranu nejsou malé - vlastně pořád je to práce s hotovostí, kterou musí někdo převézt, přepočítat, a to musí dělat lidé,

kteří musíte zaplatit. To se promítá i do poplatků za jejich používání. Některé banky raději snáší nižší poplatky, když nemají tak rozsáhlou síť vlastních bankomatů a tedy nemají ani velké náklady na jejich provoz. Takže asi nějaký synergický efekt z mezinárodního prostředí těžko uvidíme. Spíše je zájem rozšířit používání karet a bankomaty se stanou pomalu zbytečné, čím se náklady na ně zase sniží.

Nechejme už banky a peníze. Na závěr bych vás poprosil o váš pohled na krajanské aktivity...

Asi žiju v trochu schizofrenickém přístupu k tomuto problému. Samozřejmě je důležité, když lidé vzpomínají na svou vlast a své tradice. Na druhé straně si však myslím, že by se měli co nejvíce asimilovat do prostředí, v němž žijí a pracují. Když jsem přišel na Slovensko, překvapily mne tady tři věci. Jednak mnohem silnější pocit, že vždycky se o vás musí někdo postarat a jako poslední instance stát. I v bance jsme měli diskuse, co všechno by banka měla dělat pro své lidi, a chvíli trvalo, než lidé pochopili, když jsem jim říkal, že ne, banka vás dobře zaplatí, ale ostatní je už vaše osobní záležitost, protože zaměstnavatel se vám nemůže starat o všechno. Druhou věc jsem si všiml, jak tu lidé žijí v komunitách, což si nemyslím, že je moc dobře. Například lidé z východního Slovenska žijí i v Bratislavě v nějakém společenství, scházejí se, dělají obchody mezi sebou, a myslím si, že pro budoucí Evropu to není právě ideální stav. Takže nevidím smysl snažit se tu nějak žít v uzavřené české komunitě, ale spíše sžít se s okolím, i když samozřejmě občas se scházet a držet nějaké tradice, proti tomu nemůže nikdo nic mít. Ale to proniknutí do domácího prostředí by mělo být co největší. No a třetí věc je ekonomická. Překvapilo mne, jak infrastruktura brzdí rozvoj ostatních regionů mimo Bratislavu, takže rozdíl mezi Bratislavou a zbytkem Slovenska je dost veliký. To jsou takové tři řečnické odlišnosti, které jsem zaznamenal, ale opakuji, že jsem tu byl zcela spokojen a rád bych tu zůstal. Dokonce v určitém ohledu jsem byl v bratislavské bance překvapen trochu větším nadšením než v Čechách.

Jiří Výborný
Foto: autor